

ANNA-KAARINA JA MATTI PALMUN TOIMINTAKERTOMUS VUODELTA 2008**TIIVISTELMÄ:**

Etiopian Mekane Yesus -kirkon (EECMY) perhekasvatusohjelma on toiminut täydet yhdeksän vuotta. Nyt voidaan perustellusti sanoa, että perhetyö on vakiinnuttanut asemansa kirkon työmuotona. SLS:n rahoittama ohjelma **alkoi vuonna 2000**. Toimimme päätoimisesti **koko vuoden 2008 työparina kirkon perhetyön neuvonantajina**. Toimipisteinämmme ovat olleet kirkon keskusviraston seurakuntatyön osasto (DMT) ja Addis Abeba Mekane Yesus -seurakunta (AAECMY).

Olimme ohjelman ainoat työntekijät neljä ja puoli vuotta. 2004 työhön liittyivät etiopialainen pariskunta rouva Aberash ja pastori Geneti. Kesästä **2005 alkaen pastori Geneti on vastannut kirkon perhetyöstä** hallinto- ja budjettivastuineen.

Mekane Yesus -perhetyössä on viisi päälohkoa: 1) Avioliittoon valmistava opetus nuorille, 2) Avioparityö, 3) Avioliitto- ja perheopetus eri kohderyhmillä, 4) Avioliitto- ja perheneuvonta, sekä 5) Perhetyöhön valmentava koulutus: kouluttajien kouluttaminen a) yleisesti perhetyöhön, b) nuorten opetukseen ja c) perheneuvontaan keskittyen. – Koulutusvastuussa ovat olleet Genetien ja Palmujen lisäksi erityisesti nuortentyössä SEKL:n lähetit Helena ja Tapio Räisänen.

Vastuu perhetyön perusopetuksen järjestämisestä on jo vuosia ollut paikallistasolla. Kouluttajakurssin käyneet 374 etiopialaista järjestävät opetusta rovastikunta- ja seurakuntatasoilla, paikallisilla kielillä, kaikissa (20) hiippakuntayksiköissä. Noin puolet koulutetuista on raportoinut työstään.

Vuosi **2008 oli useiden uusien avauksien aikaa** Mekane Yesus -kirkon perhetyössä. 1) Touko- ja joulukuussa pidettiin Addis Abebassa ensimmäiset jaksot **perheneuvojien kouluttamiseksi**; 2) Toukokuussa pidettiin Airassa ensimmäinen **nuorten perhekasvatustyön kouluttajakurssi**; 3) Kesä- ja marraskuussa pidettiin Debre Zeitissä ensimmäiset **perhetyön kouluttajien kouluttajakurssit**, joiden jälkeen vastuu perhetyön kouluttajakursseista voidaan siirtää hiippakuntatasolle.

Me Palmut olemme erityisesti **keskittyneet opetusaineiston tuottamiseen**. Kirjoittamamme **Perhetyön kouluttajan käsikirja** (joka painettiin 2006 Suomessa englanniksi) **painettiin amharaksi marraskuussa 2008**. Oromonkielinen käännös on vireillä. **"Perhetyön osallistujan kirja"** painettiin lokakuussa **2008 Suomessa englanniksi**. Osallistujan kirja menee painoon Etiopiassa aivan vuoden 2009 alussa. Perheneuvojien kurseille samoin kuin teologisten seminaarien kurssitarpeisiin olemme valmistaneet joitakin kymmeniä monistesivuja kumpiakkin.

Genetit pitivät kaksi perhetyön kouluttajakurssia ja kolme kouluttajakurssien jatkokurssia. Olemme tahoillamme osallistuneet erilaisiin perhetyön opetustilanteisiin. Vuosi sitten aloittamamme kuukausittaisten avioliitto-opetustilanteiden sarja kotiseurakunnassamme (AAECMY) on nyt vakiintunut seurakunnan työmuodoksi. Muutaman kouluttajapariskunnan voimin käsitellään joka kuukausi yhtenä lauantai-iltapäivänä 2-3 aihepiiriä perhetyön kouluttajan käsikirjasta. Olemme myös toimineet avioliitto- ja perheneuvojina. Anna-Kaarina on palvellut työnohjaajana suomalaisille lähettitovereille ja Matti suomalaisten(kin) pappina Addis Abebassa.

EECMY-perhetyö liittyy selkeästi SLS:n ulkomaisen työn kaikkiin ohjelmiin: (1) Julistus- ja seurakuntatyö, (2) Yhteiskunnallinen oikeudenmukaisuus ja diakonia, (3) Omaehtoisuuden kehittäminen, (4) Rauha ja sovinto, sekä (5) HIV/AIDS-ohjelma. SLS:n jaottelussa perhetyö kuuluu **Rauhan ja sovinnon ohjelmaan**.

Suomessa olemme edelleen olleet mukana järjestämässä kesäisin avioliittoleirejä läheteille ja SLS:n perhetyön neuvottelupäiviä. Olemme ulkomaanosaston perhetyön ohjausryhmän jäseniä myös työalueella ollessamme.

TOIMINTAKERTOMUS

A) Perhetyö Etiopian evankelisessa Mekane Yesus -kirkossa

1. Työn kuvaus

1.1.-1.2. Päätehtävä, laajempi työkokonaisuus

Perhetyö

Olemme **kymmenennellä työkaudellamme**, joka alkoi vuoden 2006 lopussa. Toimimme koko vuoden 2008 päätoimisesti työparina Etiopian evankelisen **Mekane Yesus -kirkon perhetyön neuvonantajina**. Toimipisteinäme ovat olleet kirkon keskusviraston seurakuntatyön osasto (DMT) ja erityisesti perheneuvontaa ajatellen Addis Abeba Mekane Yesus -seurakunta (AAECMY). Keskusviraston perhetyön toimistolla olemme yhtenä päivänä viikossa (keskittyen aineiston tuottamiseen kotitoimistossa), seurakunta-työpisteessä tarvittaessa.

Kirkon perhetyö (perhekasvatusohjelma) on vakiinnuttanut asemansa yhtenä työmuotona. Tämä Suomen Lähetysseuran rahoittama ohjelma **alkoi vuonna 2000**.

Vuosiraportti netissä

Mekane Yesus -kirkon perhetyön (perhekasvatusohjelman) vuosikertomukset 2000-2008 ovat englanniksi luettavissa kotisivullamme <http://etiopian.palmu.st/> - samoin kuin kuukausittaiset ystäväkirjeemmekin. Vuoden -08 kertomus *Family Ministry (Christian Family Life Education Program, FLEP) Annual Report 2008* löytyy pdf-muotoisena seuraavan linkin avulla: http://www.palmu.st/etiopian/pdf/flep_annual_report_2008.pdf

Seminaarien opiskelijat

Kaikille kirkon **teologisten seminaarien (4) opiskelijoille** järjestetään opintojen jossakin vaiheessa kahta opintoviikkoa vastaava **Perhetyön perusteiden kurssi**. Vuonna 2008 pidimme tämän kurssin Hosainan ja Addis Abeban seminaareissa. Räisäset opettivat Airan seminaarissa.

Kouluttajakurssit

Perhetyön kouluttajakurssin vuosien 2002–2008 aikana **käyneet 374 etiopialaista** opettivat opettivat perheasioita rovastikunta- ja seurakuntatasoilla, paikallisilla kielillä. Kertomusvuoden aikana pidettiin 14. ja 15. kurssi.

Kouluttajien kouluttajat

Vuoden 2008 aikana pidimme kaksi **kouluttajakurssien pitäjien kurssia**. Näiden kurssien myötä vastuu perhetyön tältäkin osalta on siirtymässä hiippakunnille.

Jatkokurssit

Ennen vuotta 2008 kouluttajakurssin käyneitä kutsuttiin **kouluttajakurssin jatkokurssille**, jollainen järjestettiin kolmessa eri pisteessä eri puolilla kirkkoa.

Opetusaineisto

Me Palmut olemme erityisesti **keskittyneet opetusaineiston tuottamiseen**. Kirjoittamamme **Perhetyön kouluttajan käsikirja** (joka painettiin 2006 Suomessa englanniksi) **painettiin amharaksi marraskuussa 2008**. Oromonkielinen käännös on vireillä. "**Perhetyön osallistujan kirja**" **painettiin lokakuussa 2008 Suomessa englanniksi**. Osallistujan kirja menee painoon Etiopiassa aivan vuoden 2009 alussa. Perheneuvojen kurseille samoin kuin teologisten seminaarien kurssitarpeisiin olemme valmistaneet joitakin kymmeniä monistesivuja kumpiakin.

Palvelu kotiseurakunnassa

Vuosi sitten aloittamamme kuukausittaisten avioliitto-opetustilanteiden sarja kotiseurakunnassamme (AAECMY) on nyt vakiintunut seurakunnan työmuodoksi. Muutaman kouluttajapariskunnan voimin käsitellään joka kuukausi yhtenä lauantai-iltapäivänä 2-3 aihepiiriä perhetyön kouluttajan käsikirjasta. Olemme myös toimineet avioliitto- ja perheneuvojina.

Neuvontatyö, työnohjaus

Olemme toimineet myös avioliitto- ja perheneuvojina. Vuoden mittaan meillä on ollut toista tusinaa jaksoa avioliitto- tai perheneuvontaa yhteensä parinkymmenen henkilön kanssa. – Anna-Kaarina on palvellut työnohjaajana suomalaisille lähettitovereille ja Matti puolestaan Etiopian suomalaisten(kin) pappina Addis Abebassa.

1.3. Tavoitteet, työtoverit, oma osuus

Mekane Yesus -kirkon perhetyön tavoitteita ovat kirkon avioliittoteologiaan vaikuttaminen, vastuuhenkilöiden herättäminen näkemään perhetyön välttämättömyys, avioliittokurssien yms. järjestäminen vastuunkantajille, kirkon työntekijöiden kouluttaminen sekä perhetyön opetusaineiston kerääminen ja luominen.

Viime kädessä **perhetyön päämääränä** on vaikuttaa siihen, että kirkon jäsenten avioliitot ja perheet ovat entistä terveempiä ja onnellisempia, rohkaista parisuhteissaan tyytyväisiä työntekijäpariskuntia levittämään hyvää sanomaa elämänsä esimerkillä ja opetuksella, parantaa kristillisen perhemallin vahvistumisen myötä tyttöjen ja naisten asemaa, osaltaan auttaa maan järkevässä Aids-tilanteessa korostamalla uskollisen parisuhteen merkitystä, sekä vaikuttaa siihen, että rauhantyön ja sovinnon siemen kylvetään lähisuhteissa: kotona, avioliitossa ja perheessä.

Perhetyön päälohkot	<p>Mekane Yesus -perhetyössä on viisi päälohkkoa:</p> <p>1) Avioliittoon valmistava opetus nuorille (Pre-marital teaching)</p> <p>2) Avioparityö (Programs for married couples)</p> <p>3) Avioliitto- ja perheopetus eri kohderyhmille (Teaching various target groups)</p> <p>4) Avioliitto- ja perheneuvonta (Marriage and Family Counselling)</p> <p>5) Perhetyöhön valmentava koulutus (Training for Family Ministry) - koulutus</p> <p>a) yleisesti perhetyöhön, b) nuorten opetukseen ja vielä c) perheneuvontaan.</p>
Vastuunjako	<p>Vuonna 2008 Mekane Yesus -kirkon perhetyön vastuunjako oli seuraava: Työn kokonaisvastuun lisäksi erityisesti avioparityöstä vastaa pastori Geneti puolisonsa kanssa. Eri kohderyhmien opettamisesta vastasimme Genetin pariskunta ja Palmut yhdessä. Neuvonta- ja kriisi-työn alueesta olivat vastuussa Palmut ja nuortentyön lohkoista Kansanlähetyksen lähetit Helena ja Tapio Räsänen.</p>
Työ paikallisissa käsissä	<p>Määrällisesti ehdottoman valtaosan työstä tekivät perhetyöhön koulutetut paikalliset vastuunkantajat, joille jo vuosia sitten olemme siirtäneet vastuun avioliittoon ja perheeseen liittyvän perustason opetuksen järjestämisestä. Perhetyön opetusta on ollut jokaisessa (20) hiippakuntayksikössä. Noin puolet koulutetuista on raportoinut työstään. Opetusta saaneita oli kaikkiaan runsaat 33.000 henkilöä. Vastaava luku edellisenä vuonna oli 90.000. Suuren eron selittää se, että vuonna 2007 pidimme useita kouluttajien jatkokursseja, joilla tehokkaasti kerättiin raportteja.</p> <p>Tavoitteena on lähimpien vuosien kuluessa saada perhetyön kouluttaja (tai -pariskunta) jokaiseen rovastikuntaan tai 10 seurakunnan ryhmään - eli yhteensä noin 900 kouluttajaa. Perimäinen tavoite on saada avioliitto- ja perheopetus ja muu tuki itsestään selväksi osaksi toimintaa kirkon työn kaikilla tasoilla.</p>

2. Työn vaikuttavuuden arviointi

2.1. Palautetta

Perhetyön kurssien osallistajat ovat antaneet **paljon palautetta kursseista:**

- *"Olemme olleet yli 30 vuotta naimisissa. Olemme kovin erilaisia; usein kadun sitä, etten nopeammin noudata vaimoni hyviä neuvoja."*
- *"Ajattelin ennen, että tällainen opetus on tarpeen vain nuorillepareille. Nyt olen tajunnut, että tätä opetusta tarvitsevat aivan kaikki, myös me vanhat!"*
- *"Olen näiden perhetyön kouluttajakurssien ja tämän kouluttajien kouluttajien kurssin myötä saanut valtavasti apua myös omaan avioliittooni ja perheeseeni."*
- *"Sitä olen taas tällä kouluttajien kouluttajakurssilla ihmetellyt, miten aina löytyykin uutta ja uutta opittavaa - emme todellakaan tule valmiiksi!"*
- *"Olen palvellut jo kauan perheneuvojana. Tämä kurssi on antanut minulle valtavasti uutta, hyödyllistä tietoa."*
- *"Tällaista opetusta pitäisi välttämättä saada nuorten ulottuville, hyvissä ajoin ennen avioliittopäätöstä - seurustelun alkuvaiheessa ja jo ennen sitä."*

2.2. Mekane Yesus -kirkon perhetyön liittyminen SLS:n ulkomaisen työn ohjelmiin

1. Julistus- ja seurakuntatyön ohjelma

Mekane Yesus -perhetyö kuuluu evankelioimis- ja seurakuntatyön osastoon (DMT). Perhetyö on mm. kirkon jäsenyyden laajentamista ja siihen tähtäävää koulutusta, kristillistä kasvatusta ja vastuuhenkilöiden kouluttamista omaehtoiseen toimintaan. Perhetyö on osoittautunut toimivaksi kanavaksi uusille alueille ja uusien ihmisryhmien pariin suuntautuvassa tavoitavassa toiminnassa. Kun avioliitot ja perheet voivat hyvin, eri tasojen vastuuhenkilöillä on mahdollisuus olla hyvänä esimerkkinä ihmissuhteissaan, myös avioliitollaan ja perhe-elämällään.

2. Yhteiskunnallisen oikeudenmukaisuuden ja diakonian ohjelma

Perhetyöllä vaikutetaan merkittävästi mm. lasten, naisten ja sukuperheissä kaikkein väheksytyimpien (kasvattilapset, palvelijat jne.) aseman paranemiseen yhteiskunnassa ja kirkossa. Naisten ja lasten asema kohentuu itsestään selvästi kristillisen perhe-elämän vahvistumisen myötä. Näin perhetyön kautta ihmisten elinolosuhteisiin syntyy pysyviä parannuksia ja muutoksia.

3. Omaehtoisuuden kehittämisohjelma

EECMY-perhetyössä on alusta alkaen pyritty toimintamalliin, missä seurakunta- ja rovastikuntatason toiminta ei ole sidoksissa ulkomaiseen rahoitukseen. Perhekasvatusohjelmassa pyritään luomaan kestäviä, omaehtoisia rakenteita, joiden avulla ratkaisevalla tavalla vaikutetaan kirkon työhön kaikilla sen tasoilla. Näin perhetyönkin avulla ollaan vapautumassa riippuvuudesta.

4. Rauhan ja sovinnon ohjelma

Perhetyön eri toimintamuotojen kehittyessä ja lisääntyessä perheiden ja pienyhteisöjen sisäinen sovinto vahvistuu. Tällöin voidaan todeta, että rauhantyön ja sovinnon siemen kylvetään kotona, avioliitossa ja perheessä! Perheessä kylvetty siemen voi tuottaa yllättävän hyvää hedelmää seurakunnan ja yhteiskunnan vahvistumisen muodossa.

5. HIV/AIDS-ohjelma

Perhetyöllä vaikutetaan HIV/aidsin ennaltaehkäisyyn ja syiden tiedostamiseen. EECMY-perhetyössä korostetaan uskollisen parisuhteen merkitystä aidsin leviämisen ehkäisemisessä. Nuorille ikäluokille pyritään antamaan riittävän varhaisessa vaiheessa - jo pyhäkoulussa! - opetusta kristillisestä perhe-elämän mallista. Täten voidaan todellisesti vaikuttaa siihen, että lapset ja nuoret välttyvät HIV-tartunnalta ja heillä on käytännön mahdollisuus elää terveinä tulevassa avioliitossaan.

Lähetysseuran jaottelussa perhetyö kuuluu **Rauhan ja sovinnon ohjelmaan**.

2.3. Työn vaikuttavuuden määrällisiä ja laadullisia mittareita; saavutettuja tuloksia

Mekane Yesus -perhetyön kautta tavoitetaan vuosittain kymmeniä tuhansia, ehkäpä lähemmäs sataakin tuhatta ihmistä. Eräs mittari on kysyntä: perhetyön kursseille olisi jatkuvasti enemmän tulijoita kuin mihin nykyiset opettajavoimat riittävät.

Avioliittojen ja perheiden vahvistumisen mittaamiseen ei helposti löydy mittaria. Tuloksista kertovat jatkuvasti saamamme suulliset ja kirjalliset, todella riemastuttavan myönteiset palautteet toiminnan piirissä olleilta. Saamme toistuvasti myös viestejä (joskus jopa muslimeilta!) siitä, että tällaista opetusta tarvittaisiin kipeästi myös kirkollisten piirien ulkopuolella, "tavallisten kansalaisten" joukossa.

Ehkäpä erääksi "tulokseksi" voisi mainita senkin, että työkutsuja tulee kaiken aikaa paitsi omasta kirkosta, myös muista paikallisista kirkoista sekä muilta tahoilta - myös kutsuja aloittaa aivan uudenkinlaisia toimintamuotoja. Tarve on loputon!

B) SLS-ulkomaanosaston perhetyöstä Suomessa

Avioliittoleirit	Kuten joka vuosi Suomen-työkuukautemme aikana, kesästä 2000 alkaen, olimme vuoden 2008 kesälläkin mukana Kalajoen opistolla Kansanlähetyskeskuksen SLS:n kanssa järjestämällä avioliittoleirillä yhtenä vetäjäparina . Toimitimme talvella kutsun tälle leirille kaikkien kirkon lähetysjärjestöjen ja Fidan kotimaahan palaaville läheteille. Meillä oli luento- ym. ohjelmavastuun lisäksi myös ohjattavanamme lähettien pienryhmä leirin aikana. Tämänvuotinen leiri oli poikkeuksellisen pieni, leiriläisinä oli 13 perhettä, ryhmänvetäjinä neljä pariskuntaa. Leirillä oli vain yksi lähettiryhmä, lähetejä Botswana ja Venäjältä.
Perhetyön päivät	Olimme myös yksinä vastuunkantajina Lähetysseuran järjestämällä Perhetyön neuvottelupäivillä Kauniaisten raamattuopistolla. Päivät järjestettiin vuonna 2008 seitsemäntenä vuotena peräkkäin. Perhetyön päivillä pohdittiin sinkkuaihetta eri näkökulmista: Sinkkuna nuoren kirkon palveluksessa, Sinkkuna lähettiperheiden keskellä ja Sinkku/perhe lähetystyössä. Mukana oli yhteensä 19 henkeä, heistä 14 työalueilta juuri tulleita tai lähdössä olevia. Osallistujat edustivat neljästä eri järjestöä, kuutta eri maasta: (SLS) Botswana, Etiopia, Nepal, Thaimaa; (SEKL) Etiopia, Venäjä; (ELK) Etiopia, sekä (SLEY) Kenia. Mukana olleista 6 oli sinkkuja. SLS:n perhetyön päivät järjestettiin nyt lyhennettynä siten, että päiviltä oli mahdollisuus siirtyä samassa paikassa pidettävään perhetyön konferenssiin.
Perhetyön konferenssi	Suomen Lähetysneuvosto järjesti elokuussa "Perheenä lähetystyössä" -konferenssiin Kauniaisissa. SLS oli mukana yhtenä Lähetysneuvoston jäsenjärjestönä. Konferenssi käsitteli perheiden lähettämistä lähetystyöhön ja heidän kysymyksiään. Osanottajina oli noin 90 henkeä yhteensä 12–13 lähetysjärjestöstä tai kirkkokunnasta. Kirkon lähetysjärjestöistä parhaiten oli edustettuna Kylyväjä (15 henkeä), sitten Lähetysseura (13) ja Kansanlähetys (10). – Meillä oli konferenssissa alustus "Lähettiperheen omasta vastuusta".
Perhetyön ohjausryhmä	Olemme edelleen myös Lähetysseuran ulkomaanosaston perhetyön ohjausryhmän jäseniä, jäseniä, myös Etiopian-työkuukautemme aikana, Matti ohjausryhmän sihteerinä.

C) Perhetyöstä Lähetyseuran yhteistyökirkossa (ja muissakin nuorissa kirkoissa)

- Taiwan Olemme kuluneen vuoden aikana olleet mukana kehittelemässä perhetyön suunnitelmia Etiopian lisäksi muutamilla muillakin työalueilla. Maaliskuussa olimme kolme viikkoa perhetyön koulutus- ja neuvottelumatkalla Taiwanissa sikäläisen ev.lut. kirkon (Lutheran Church of Taiwan) ja sen teologisen seminaarin (China Lutheran Seminary) kutsusta. Pidimme matkan aikana kaksi kurssia ja tapasimme eri tilanteissa lukuisia työntekijöitä ja kirkon johtohenkilöitä. Vastaanotto oli erittäin myönteinen, ja kirkko on kutsunut meidät jatkovierailulle tulevana keväänä.
- Olemme avoimia sille mahdollisuudelle, että tämän työkaudemme päätyttyä keväällä 2009 voisimme jatkossa olla palvelemissa **perhetyön vahvistamista useampienkin Lähetyseuran yhteistyökirkkojen keskuudessa.**
- Kenia Lokakuussa olimme kaksi viikkoa perhetyön koulutus- ja neuvottelumatkalla Keniassa alun perin Fidan (sittemmin myös SLEY:n) kutsumina. Olimme mukana viidessä eri neuvottelu-, opetus- ja koulutustilanteessa molempien järjestöjen ja niiden yhteistyökirkkojen työyhteisöissä. Opetimme mm. Kenian ev.lut. kirkon (Evangelical Lutheran Church of Kenya, ELCK) Matongon opettajainvalmistuslaitoksessa ja Matongon teologisessa seminaarissa.
- Lähetitoverit useista maista ja kahdesta eri lähetyksestä kyselivät, millä tavoin voisimme jatkossakin olla heidän ja kirkkojensa tukena perhekasvatustyötä kehiteltäessä. Nuorten kirkkojen edustajat neljästä eri Itä-Afrikan (Tansania, Kenia, Uganda, Etiopia) maasta kyselivät samaa. Varsinainen yllätys oli lyhyt tapaaminen Kenian ev.lut. kirkon Kisumun hiippakunnan piispan kanssa. Emme ennalta tunteneet toisiamme. Nyt piispa, saatuaan eteensä valmistamamme Perhetyön kouluttajan käsikirjan, sanoi: "Vierailunne täällä on kuin rukousvastaus! Olen jo vuosikausia toivonut voivani tehdä jotakin perhekasvatustyön hyväksi, mutta en ole tiennyt, miten pääsisin alkuun. Ja nyt te tulette ja tuotte tällaisen aineistopakettin!"

D) Anna-Kaarina Palmun henkilökohtainen osa

- Arviota omasta työstä Kulunutta vuotta on leimannut väsymys, mikä on jonkin verran heijastunut työn tekemiseen ja vähentänyt työntöä.
- Jatkoin alkuvuoden yhden Kansanlähetyksen työntekijän työnohjausta. Sen lisäksi olen käynyt muitakin työnohjauskellisia ja sielunhoidollisia keskusteluja eri lähetysten työntekijöiden kanssa. Koen, että tämän tyyppinen toiminta on tuntunut eniten ”omalta”, vaikka se onkin ollut vain pieni osa työtäni.
- Perheneuvojien kurssimateriaalin valmistaminen on ollut haasteellista. Kurssilaiset ovat lähtökohdiltaan hyvin erilaisessa asemassa. Joukossa on teologeja, mutta myös ns. maallikoita. Kaikille sopivan materiaalin kokoaminen ei ole ollut helppoa, ja koen, että siinä olisi vielä paljon kehittämisen varaa.
- Pidimme kaksi kurssia kouluttaaksemme hiippakunnille työntekijöitä, jotka jatkossa huolehtivat uusien kouluttajien kouluttamisesta. Olen kokenut, että nämä seminaarit ovat olleet eräänlainen ”perhetyön testamenttimme” tälle kirkolle. Olemme yrittäneet jakaa sitä tietotaitoa, jota itsellämme on, jotta työ voisi jatkua senkin jälkeen, kun meidän työjaksomme Etiopiassa on ohi. Pienenä varjona näiden kurssien yllä on häällynyt se, että etiopialainen työparimme on ainakin alkuun suhtautunut kurssiin vähän varauksellisesti. – Myös näiden kurssien sisältösuunnittelu on ollut paljolti minun vastuullani.
- Työtä kotitoimistossa Viime vuoden kokemuksista viisastuneena olen paljolti tehnyt työtä kotona. Yksi toimistopäivä keskellä viikkoa on pitänyt yllä yhteyksiä työtovereihin. Näin on ollut helpompaa myös olla puuttumatta sellaisiin epäkohtiin toimistotyöskentelyssä, mihin ei voi kuitenkaan vaikuttaa. Olen itse voinut keskittyä työhöni paremmin. Järjestely on auttanut myös työssä jaksamisessa.
- Oma työnohjaus on jatkunut edelleen sähköpostitse. Olen kirjoittanut työnohjaajalleni keskimäärin kerran kuukaudessa. On ollut hyvä pohtia ja jäsentää ulkopuolisen henkilön kanssa erilaisia oman työn kysymyksiä, osin varsin vaikeitakin. – Kesällä Suomessa käydessäni kävin neljä kertaa keskustelemassa työnohjaajani kanssa.

E) Matti Palmun henkilökohtainen osa

Arviota työn tavoitteiden toteutumisesta

- Koulutustehtävissä Pidimme alkuvuosina lukuisia "avioliiton peruskursseja". Varsin pian totesimme, että tavoitteet saavuttaaksemme meidän pitää *tehdä itsemme tarpeettomiksi* kouluttamalla paikallisia vastuunkantajia. Tässä koemme nyt varsin pitkälle onnistuneemme. Runsaat 370 kouluttajakurssin käynnystä ja erityisesti tänä vuonna koulutetut 34 kouluttajakurssien pitäjää ovat ne "opetuslapset", joiden käsiin ilolla luovutamme perhetyön tulevat vaiheet Etiopiassa.
- Teinkö oikeita asioita? Olemme saaneet olla luomassa isoon, yli viisimiljoonaiseen kirkkoon rakenteet työlle, joka voi merkittävästi olla rakentamassa kaikkea kirkon työtä. En ole viime vuosina ollut "etulinjassa" julistajana. Mutta olen saanut olla vaikuttamassa siihen, että kaikilla linjoilla taistelevat siinä kuin tukijoukotkin voisivat elää ja palvella ilman tarpeettomia perhehuolia. – Kyllä, olen tehnyt oikeita asioita!
- Pettymystä, masennusta Kulunut vuosi on sisältänyt erinomaisen suuria iloja ja runsasta rohkaisua. Mutta siihen on sisällynyt myös rajua pettymystä ja vaihteita, joissa olen taistellut alakulon harmaudessa, lähellä masennusta, lähinnä kahdesta eri syystä.
- Kuten jo edellisellä vuonna, todella suuri pettymys on ollut havainto omasta pienuudestani. Näin monen Etiopian-vuoden jälkeenkin - meneillään on 35. vuosi - en ole voinut ärtymättä sietää kirkon keskusviraston tukahduttavaa byrokratiaa. Minulla ei enää ole perhetyöstä hallinnollista eikä taloudellista vastuuta, pastori Geneti kantaa sen. Mutta turhauttaa vierestäkin katsoa, miten etiopialaisen työparimme toimistotyöaika menee lähes täysin byrokratian kiemuroihin. He ovat kyllä kiltisti alistuneet tilanteeseen, mutta en voi olla kysymättä, pitääkö siihen alistua. Se, että minä sitä kyselen, on huonontanut perhetyön työryhmämme ilmapiiriä.
- Etiopian-kokonaistyökautemme lähestyessä loppuaan olemme pohtineet tulevia palvelumahdollisuuksiamme. Siihen liittyvät tekijät ovat kuluneena syksynä tuottaneet minulle voimia vievää alakuloa. Vuoden lopulla olen vaimoni esimerkin mukaan luovuttanut nämäkin asiat isompiin käsiin. Suunnitelmat, jotka ovat Jumalasta, tavalla tai toisella toteutuvat. Mikä ei Hänestä ole, sen ei pidäkään toteutua.
- Seurakuntapappinakin Perhekasvatusohjelman ohella olen palvellut **jonkin verran myös etiopialaisen paikallisseurakunnan työssä**. Olen ollut **vapaaehtoisena, avustavana pappina** kotiseurakunnassamme, Mekane Yesus -kirkon "Äitikirkossa" eli Addis Abeban Mekane Yesus -seurakunnassa. Olen muun muassa avustanut ehtoollisenjakajana.
- Viime vuodet mainittu seurakunta on ollut myös virallisesti toinen "virkapaikkamme", kirkon seurakuntatyön johtajan kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti. Olemme Anna-Kaarinan kanssa olleet kappalaisen tukena hänen kehitellessään seurakunnan sielunhoitotyötä ja hahmotellessaan perhetyötä ja sen osana perheneuvontatoimintaa. Olemme järjestäneet perheneuvojakoulutusta ja olleet mukana myös yksilötason perheneuvontatyössä.
- Olen hiukan palvellut myös **Etiopian suomalaisten pappina**. Suurlähetystön listoilla on noin 80–100 suomalaista. Järjestin tänä vuonna neljästi suomalaisten perhemessun sekä Kauneimmat Joululaulut -tilaisuuden. – Kaikkiaan olen vuoden mittaan palvellut pappina jumalanpalvelustilanteissa runsaat parikymmentä kertaa. Jonkin verran on ollut myös sielunhoito- tai neuvontatehtäviä.

F) Yhteiseksi lopuksi

Palatessamme Suomeen tulevaksi kesäksi 2009 on kulunut noin 35 vuotta siitä, kun tulimme ensimmäiselle työkaudelle Etiopiaan. Elämme hyvästijättöjen vuotta tässä kolmannessa kotimaassamme. Tehtäviä näyttää hyvin riittävän aivan lähtöön asti, ei tule tekemisestä pulaa.

Viimeinenkään vuosi ei siis näytä olevan erityisen seesteinen, mutta silti elämme myös iloista, rikasta aikaa. Meillä on nyt toista vuotta maassaololuvat perustuen monivuotiseen maassaoloomme - emme siis enää ole tarvinneet työ lupaa. Perhetyö, poislukien toimisto-osuus, on meille ilon ja innostuksenkin aihe, yhä edelleen!

Tulevan vuoden syksynä toivomme voivamme kiertää kuutta nimikkoseurakuntaamme. Mitä sen jälkeen, sen Jumala tietää.